

Inspectierapport over het project
wegwerken achterstanden
archieven
Derde deelrapportage

Erfgoedinspectie
November 2009

Inhoud

	Samenvatting	5
1	Inleiding	7
2	Probleemstelling: achterstanden, een omvangrijk en hardnekkig probleem	9
3	Bevindingen: achterstanden bewerkt door PWAA	11
4	Bevindingen: departementale achterstanden die niet zijn bewerkt door PWAA	13
	Bijlage 1, bijlage bij hoofdstuk 2: maatregelen genomen om de achterstanden weg te werken	19
	Bijlage 2, bijlage bij hoofdstuk 4: onderzoeksmethode	23
	Bijlage 3, bijlage bij hoofdstuk 4: specifieke resultaten	25
	Colofon	37

Samenvatting

Voor u ligt de derde deelrapportage van de Erfgoedinspectie over het Project Wegwerken Archiefachterstanden (hierna: PWAA). In deze derde en afsluitende rapportage wijst de Erfgoedinspectie op het hardnekkige bestaan van departementale achterstanden in de selectie, bewerking en overbrenging van archieven. Dit doet de inspectie door vanuit verschillende invalshoeken het verschijnsel archiefachterstanden te beschouwen. De inspectie kijkt eerst naar het ontstaan en de eerste signaleringen ervan en blikt terug op de rol en het effect van het PWAA. Ten slotte beantwoordt de inspectie de fundamentele vraag of alle departementale achterstanden van vóór 1976 nu zijn weggewerkt.

Op grond van de *Eindrapportage en –evaluatie Project Wegwerken Archiefachterstanden* van 29 april 2009 kan de Erfgoedinspectie vaststellen dat het Project Wegwerken Archiefachterstanden zijn opdracht tot het wegwerken van *de aangeleverde* 75 km departementale archiefachterstanden heeft gerealiseerd.

Dat wil niet zeggen dat hiermee daadwerkelijk alle archiefachterstanden van de ministeries, daterend van vóór 1976 nu zijn weggewerkt. PWAA heeft zich beperkt tot de achterstanden zoals deze door de departementen zelf waren aangemeld. De Erfgoedinspectie stelt op grond van onderzoek vast dat daarmee niet alle departementale achterstanden van vóór 1976 zijn bewerkt.

In dit rapport presenteert de inspectie de resultaten van haar enquête naar resterende departementale achterstanden. Onderzocht werden een groep buitendiensten, (de penitentiaire inrichtingen), een groep verzelfstandigde rijksdiensten, (de voormalige rijksscholen) en een groep geprivatiseerde rijksdiensten, (de voormalige rijksmuseumseale diensten). Alleen al bij deze drie groepen instellingen, in totaal 96 organisaties, liggen op dit moment nog enkele honderden meters archief daterend van vóór 1976. Deze archiefbestanddelen vallen onder het zorgdragerschap van een minister. De enquête beperkte zich tot organisaties die behoren of behoorden tot het ministerie van OCenW en het ministerie van Justitie. Het probleem beperkt zich echter niet tot deze twee ministeries. Ook bij de buitendiensten van andere departementen en bij andere verzelfstandigde of geprivatiseerde rijksdiensten bevinden zich zonder twijfel (substantiële) bestanden daterend van vóór 1976.

Organen van de centrale overheid¹ zijn op grond van de Archiefwet verplicht om een geselecteerd deel van hun archieven over te brengen naar de openbare archiefbewaarplaatsen van het Rijk namelijk het Nationaal Archief in Den Haag en de regionale historische centra. Al tientallen jaren bestonden er grote achterstanden in de selectie, bewerking en overbrenging van archieven. Met de inwerkingtreding van de Archiefwet 1995 werd de overbrengingstermijn bovendien teruggebracht van vijftig naar twintig jaar, waardoor er een zeer omvangrijk stuwmeer aan te bewerken archieven ontstond.

Door overbrenging van archieven wordt hun openbaarheid en raadpleegbaarheid sterk uitgebreid. Na overbrenging heeft iedere burger recht op kosteloze inzage en gebruik van de stukken. Door overbrenging worden archieven bovendien in een professionele beheersomgeving ondergebracht. Achterstanden in bewerking en overbrenging leiden ertoe dat archiefstukken veel later beschikbaar komen voor gebruik en onderzoek door de burger dan wettelijk is bepaald. Daardoor kunnen burgers niet ten volle gebruik maken van het democratisch recht op raadpleging.

Tegelijk lopen deze 'oudere' archieven bij de zorgdrager het risico fysiek achteruit te gaan of zelfs verloren te raken door verwaarlozing of onrechtmatige vernietiging. Achterstanden vormen bovendien voor zorgdragers een belemmering om de slag te maken naar een professionele en betrouwbare informatievoorziening.

De Erfgoedinspectie (tot 2005 Rijksarchiefinspectie) heeft er de afgelopen jaren meermalen nadrukkelijk op aangedrongen dat de centrale overheid de genoemde achterstanden alsnog wegwerkt en tegelijkertijd adequate maatregelen neemt om nieuwe achterstanden te voorkomen².

In 2006 hebben de departementen de handen ineen geslagen voor het wegwerken van hun archiefachterstanden over de periode tot 1976. Dit gebeurde in het Project Wegwerken Achterstanden Archieven. Het project is op 31 december 2008 formeel afgesloten. De Erfgoedinspectie heeft in twee rapportages haar oordeel gegeven over de voortgang en kwaliteit van de werkzaamheden. In deze derde en afsluitende rapportage beschouwt de inspectie vanuit verschillende gezichtspunten het verschijnsel

¹ Het betreft hier de Hoge Colleges van Staat, het Kabinet der Koningin, de ministeries en hun buitendiensten, de rechterlijke macht, de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen en de organen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie.

² Zie bijvoorbeeld het Verslag over het archiefwettelijk toezicht in 2005, Erfgoedinspectie, Den Haag 2006.

archieffachterstanden. Met de afsluiting van het PWAA is ook het moment aangebroken om te zien of het project zijn doelen heeft gehaald en om na te gaan wat de stand van bewerking is van de archieven van vóór 1976 die niet in PWAA zijn meegenomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het ontstaan van de achterstanden beschreven en de maatregelen die de departementen in de periode voor 2006 hebben getroffen om de achterstanden weg te werken. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 teruggekeken op gekozen aanpak vanaf 2006: het Project Wegwerken Archiefachterstanden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het onderzoek naar resterende departementale achterstanden gepresenteerd.

Al sinds de jaren zeventig is door verschillende partijen gewezen op de explosieve groei van de documentenstroom bij de overheid en op het risico dat men de greep op de archiefbewerking en -overbrenging dreigde te verliezen. In 1975 wees de Algemene Rekenkamer erop dat 'het schonen van archieven onvoldoende plaats vindt'³. In 1981, bij de oprichting van de Centrale Archief Selectiedienst, werd de achterstand van de departementen in de schoning van hun archieven geschat op 300 km¹. In 1991 werd uitgegaan van mogelijk 600 km achterstand.⁴ De verschillende rapporteurs meldden allen dat het hierbij om schattingen ging, omdat de zorgdragers weinig of geen overzicht hadden over de door hen beheerde archieven en daarmee ook geen inzicht in de bewerkingsachterstanden.

Als oorzaak voor het ontstaan van de achterstanden werd genoemd de grote toename van de overheidsbemoeyenis na 1945. Deze uitbreiding vond vooral plaats op het gebied van uitvoerende taken. De uitvoerende instellingen zijn dan ook de grootste producenten van archiefbescheiden. De verkorting van de overbrengingstermijn van vijftig naar twintig jaar, voorzien in de nieuwe Archiefwet, maakte het probleem extra nijpend. De nieuwe Archiefwet werd van kracht op 1 januari 1996.

De ministeries hebben, in reactie op de alarmerende berichten, in de loop der jaren een aantal maatregelen getroffen om de grote hoeveelheid achterstanden weg te werken.

In bijlage 1 worden deze maatregelen en hun effecten meer in detail besproken.

De laatste maatregel, tot nu toe, was de instelling van het Project Wegwerken ArchiefAchterstanden in 2006. Op dit project, dat werd afgesloten in 2008, kijkt de inspectie terug in het volgende hoofdstuk. Daarbij richten we ons op de beantwoording van de vragen of het project zijn doelen heeft bereikt en of nu alle departementale achterstanden daterend van vóór 1976 zijn weggewerkt.

³ TK 13 937, nrs. 1-2.

⁴ Rijksarchiefdienst, Pivot, een nieuwe draai aan het selectiebeleid. Den Haag, 1992.

In 2007 en 2008 rapporteerde de Erfgoedinspectie over het project PWAA⁵. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen samengevat en wordt een eindoordeel gegeven over het gehele project dat eind 2008 werd afgesloten.

In de eerste deelrapportage onderzocht de Erfgoedinspectie of de kernvoorwaarden voor de inhaalslag, te weten verantwoordelijkheden en sturing, voldoende waren geregeld en of de planning en control en de voortgang zodanig waren dat een tijdig en kwalitatief goed product bij het Nationaal Archief zou worden aangeleverd en dat er tijdig zou worden vernietigd. In de tweede deelrapportage stonden kwaliteit en voortgang van de bewerking centraal.

Over het geheel genomen is de Erfgoedinspectie positief over de inzet van alle betrokkenen om het project tot een goed einde te brengen. Ten aanzien van de selectielijsten constateerde de Erfgoedinspectie dat er in een korte periode een enorme prestatie is geleverd. Positief was ook dat de beoogde verkorting van de vaststellingsprocedure tot 22 weken grotendeels is gerealiseerd.

Wel beoordeelde de Erfgoedinspectie de organisatie van het project als tamelijk complex, met alle risico's van dien voor een effectieve sturing en uitvoering. De inspectie concludeerde dat de mogelijkheden om te sturen op de voortgang werden beperkt doordat het monitorinstrument en bijgevolg de voortgangsrapportages onvoldoende inzicht gaven in het stadium van bewerking van de archiefblokken. Een ander belangrijk punt was dat de inspectie heeft vastgesteld dat bij de bewerkingseenheid in Rotterdam nogal eens onjuiste selectiebeslissingen werden genomen en er onvoldoende ruimte was voor de soms noodzakelijke intensieve bewerking.⁶

Op grond van de *Eindrapportage en –evaluatie Project Wegwerken Archiefachterstanden* stelt de Erfgoedinspectie vast dat het project de doelstellingen heeft gehaald ten aanzien van het opstellen, doen vaststellen en aanpassen van de selectielijsten.

⁵ Erfgoedinspectie, Inspectierapport over het Project wegwerken achterstanden archieven. Eerste deelrapportage, Den Haag 2007; Erfgoedinspectie, Inspectierapport over het Project wegwerken achterstanden archieven. Tweede deelrapportage, Den Haag 2008.

⁶ Erfgoedinspectie, Inspectierapport over het Project Wegwerken achterstanden archieven. Tweede deelrapportage, Den Haag 2008, p. 16.

De oorspronkelijk geraamde 75km¹ archieven zijn conform plan bewerkt. Volgens opgave van het *Eindrapport en –evaluatie Project Wegwerken Archiefachterstanden* van april 2009 is 28 procent van de bewerkte archieven meteen vernietigd en 55 procent geselecteerd voor vernietiging op termijn. Zeventien procent oftewel 12 km¹ is geselecteerd voor overbrenging naar het Nationaal Archief en de RHC's. Een kanttekening moet worden gemaakt voor de laatste fase, de formele overbrenging. Op het moment van publicatie van het *Eindrapport* waren nog niet alle te bewaren archieven overgebracht, volgens opgave van PWAA wegens de bijzonder lange tijd die het de departementen kost om de noodzaak van beperkingen op de openbaarheid van over te brengen archieven te bepalen.⁷

⁷ *Eindrapport en –evaluatie Project Wegwerken Archiefachterstanden*, april 2009.

4 Bevindingen: departementale achterstanden die niet zijn bewerkt door PWAA

Inleiding

De Erfgoedinspectie heeft zich vanaf de formulering van de projectopdracht afgevraagd of de in de opdracht opgegeven werkvoorraad van 75 km¹, de volledige departementale achterstanden van vóór 1976 omvat. De redenen voor de twijfel van de inspectie zijn gelegen in de onvolledige bestandsoverzichten die bij de inspecties van de ministeries worden aangetroffen, gekoppeld aan de complexe organisatie van de ministeries en de grote veranderingen in de opbouw en samenstelling die ze sinds 1976 hebben ondergaan. Een aantal archiefbestanden is bij de inventarisatie daardoor mogelijk deels of geheel buiten beeld gebleven.⁸

Het gaat om archieven van:

- *Buitendiensten, agentschappen en zgn. 'interne' ZBO's.* Deze maken deel uit van het ministerie en vallen onder het zorgdragerschap van de minister. De praktijk wijst echter uit dat deze onderdelen organisatorisch vaak zo ver van het ministerie afstaan dat zij voor het archiefbeheer vrijwel geheel op zichzelf zijn aangewezen. Een voorbeeld van deze groep zijn de penitentiaire inrichtingen.
- *Externe ZBO's.* Deze vallen, indien publiekrechtelijk, geheel of, indien privaatrechtelijk, gedeeltelijk onder de het regime van de Archiefwet en hun bestuurders zijn krachtens artikel 41 van die wet als zorgdrager aangewezen. Een aantal ZBO's is een verzelfstandigd onderdeel van een ministerie. Vaak hebben deze verzelfstandigde organisatieonderdelen op grond van het Besluit Archiefoverdrachten Rijksadministratie archief van het ministerie meegekregen. Deze archieven vallen onder het zorgdragerschap van de minister.
Voorbeelden van tot ZBO verzelfstandigde voormalige departementale organisatieonderdelen zijn de Rijksdienst voor het Wegverkeer, de Sociale Verzekeringsbank, de Informatie Beheergroep, het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Kadaster. De jaarlijkse enquête van 2009 van de Erfgoedinspectie wijst uit dat bij een aantal van deze organisaties nog archiefbescheiden van vóór 1976 worden beheerd.
- *Geprivatiseerde onderdelen van een ministerie.* Deze organisaties vallen na hun privatisering niet meer onder de Archiefwet. Een voorbeeld van deze

⁸ Zie Verslag van de Algemene Rijksarchivaris over het toezicht in 1999, p. 20. Verslag van de Rijksarchiefinspectie over het toezicht in 2001, p. 28 en 32.

groep zijn de voormalige rijksmuseale diensten en de Staatsdrukkerij en - uitgeverij.

De hier beschreven archieven vallen volledig onder de departementale archiefzorg. De vraag is echter in hoeverre in de inventarisatie voorafgaand aan PWAA alle archieven van deze typen organisaties zijn meegenomen. De inspectie heeft hier onderzoek naar gedaan. Dit onderzoek heeft de vorm gekregen van een enquête naar achterstanden bij drie afzonderlijke groepen organisaties, te weten de penitentiaire inrichtingen, de voormalige rijksscholen en de voormalige rijksmusea. De penitentiaire inrichtingen vertegenwoordigen de groep buitendiensten op grote afstand van de ministeries, de voormalige rijksscholen behoren grotendeels tot de groep externe, privaatrechtelijke ZBO's, de voormalige rijksmusea zijn voorbeelden van geprivatiseerde onderdelen van een ministerie die sinds hun privatisering niet meer onder de Archiefwet vallen.

De inspectie heeft voor deze groepen gekozen na signalen van de organisaties zelf en van de toekomstige beheerders van hun archieven. De vaststelling van de status van hun archieven bleek vaak een probleem, maar ook de bewerking en overbrenging ervan.

Een andere reden voor deze keuze is het feit dat de archieven van deze organisaties soms een aanzienlijk bestanddeel aan permanent te bewaren stukken bevatten, die als belangrijk erfgoed bestempeld kunnen worden. Tenslotte zijn deze groepen interessant omdat deze organisaties niet alleen overbrengen naar het Nationaal Archief maar ook naar de regionale historische centra. Het onderzoek geeft daardoor ook een indruk van de mate waarin deze organisaties in beeld zijn bij de toekomstige beheerders.

Een samenvatting van de resultaten van deze onderzoeken is uitgewerkt in de paragrafen 4.1 tot en met 4.3. Een verantwoording van de gehanteerde methodiek is opgenomen in bijlage 2. De specifieke resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in bijlage 3.

Conclusie

Hoewel het project PWAA is afgerond, is er nog steeds sprake van achterstanden in de selectie, bewerking en overbrenging van departementale archieven daterend van vóór 1976. De archieven die via de enquête zijn opgespoord, zijn ten onrechte niet meegenomen in de inventarisatie van departementale achterstanden die voorafging aan PWAA en die de grondslag vormde voor de projectopdracht. De oorzaak van de onvolledigheid van de inventarisatie is (nog) niet duidelijk. De kans dat bij andere buitendiensten van

de departementen en bij verzelfstandigde en geprivatiseerde rijksdiensten substantiële bewerkingsachterstanden aangetroffen zullen worden is aanzienlijk.

Aanbevelingen

De ministeries moeten in kaart brengen welke organisatieonderdelen die vóór 1976 deel uitmaakten van het ministerie, niet zijn meegenomen in de inventarisatie die voorafging aan PWAA. Vervolgens moeten zij de daar eventueel aangetroffen achterstanden inventariseren en deze bewerken.

4.1 Penitentiaire inrichtingen (PI's)

Inleiding

De penitentiaire inrichtingen (hierna: PI's) vallen onder de minister van Justitie en worden aangestuurd door Dienst Justitiële Inrichtingen (hierna: DJI). DJI is een agentschap van het Ministerie van Justitie. DJI zorgt namens de minister van Justitie voor de uitvoer van straffen en vrijheidsbenemende maatregelen, die na uitspraak van een rechter zijn opgelegd.⁹ De minister van Justitie is de zorgdrager voor de archieven van de PI's. Er zijn in totaal twintig PI's met ieder een aantal locaties.¹⁰ De archieven van de PI's zouden volgens afspraak worden bewerkt in het kader van het PWAA. Via de enquête heeft de inspectie informatie verzameld over het verloop van de bewerking.

Conclusie

Er bestaan nog achterstanden in bewerking en overbrenging van archieven van vóór 1975 bij de helft van de penitentiaire instellingen. Ongeveer een kwart van de penitentiaire instellingen kan niet aangeven wat de status is van het archiefmateriaal van vóór 1975, namelijk nog aanwezig, bewerkt of onrechtmatig vernietigd. De verantwoordelijkheid voor archiefwettelijke taken wordt heen en weer geschoven tussen de penitentiaire instellingen en Dienst Justitiële Inrichtingen. Het ontbreekt bij de genoemde instellingen aan kennis, overzicht en sturing.

Hoewel de afspraak was dat de archieven binnen PWAA bewerkt zouden worden, blijken er verschillende initiatieven in omloop te zijn als het gaat om de bewerking van deze archieven.

⁹ <http://www.dji.nl/Organisatie/> (2009)

¹⁰ Het overzicht van de penitentiaire inrichtingen en hun locaties is gebaseerd op de Staatsalmanak 2007.

Aanbevelingen

De Erfgoedinspectie beveelt de minister van Justitie dringend er voor te zorgen aan dat DJI en de PI 's hun verantwoordelijkheden ten aanzien van het naleven van de Archiefwet- en regelgeving nemen. Naar het inzicht van de inspectie zal een strakke sturing het heen en weer schuiven van de verantwoordelijkheden en het ontstaan van achterstanden te voorkomen. Tevens is het nodig te investeren in de verhoging van de deskundigheid ter plaatse.

4.2 Voormalige rijksscholen

Inleiding

Rijksscholen voor voortgezet onderwijs hebben bestaan tussen 1864 en 1992. In totaal zijn er 63 geweest. In 1988 besloot het Rijk zijn scholen over te dragen aan de gemeenten waarin deze waren gevestigd. Deze overdracht kreeg tussen 1989 en 1992 zijn beslag. Toen duidelijk was dat de rijksscholen opgeheven zouden worden heeft de minister van Onderwijs in 1987 een circulaire doen uitgaan aan de schooldirecteuren met betrekking tot de overbrenging van het archief. Het archief kon worden overgedragen aan de Centrale Archief Selectiedienst in Winschoten die het zou bewerken en zou zorgen voor overbrenging van het archief tot in ieder geval 1968 naar het desbetreffende rijksarchief. Via de enquête onderzocht de inspectie in hoeverre gehoor is gegeven aan de oproep van de minister en welke eventuele achterstanden er nu nog bestaan.

Conclusie

De gecoördineerde actie van de minister van Onderwijs heeft over het algemeen goed gewerkt maar deze heeft nog een vervolg. De archieven van 12 van de 63 rijksscholen zijn voor de hele periode van de rijksverantwoordelijkheid bewerkt en overgebracht. Bij 39 scholen is dat niet het geval. Deze beheren het resterende gedeelte nog zelf. Vijf scholen zijn niet meegenomen in de bewerkingsactie van de minister en beheren zelf hun archief. Het beheer van oud-archief door de scholen zelf brengt grote risico's van onrechtmatige vernietiging met zich mee.

Aanbevelingen

De Erfgoedinspectie beveelt aan dat de minister van OCW als zorgdrager voor de archieven van de voormalige Rijksscholen een inhaalactie organiseert waarin de archieven van rijksscholen tot het moment van overgang naar een andere rechtspersoon worden opgespoord, bewerkt en voor zover van toepassing, overgebracht.

4.3 Voormalige rijksmusea

Inleiding

Voor het onderzoek van de inspectie werden 22 voormalige rijksmusea aangeschreven. Er is gekozen voor de geprivatiseerde rijksmusea die onder de Directie Cultureel Erfgoed van het ministerie van OCW vallen. Deze musea zijn geprivatiseerd per 1 juli 1995 en werden ieder ondergebracht in een stichting. Het voornaamste motief hiervoor was om de musea meer armslag te geven bij de invulling van hun taak. Het ministerie sloot met ieder stichtingsbestuur een beheersovereenkomst waarin de taken werden vastgelegd. In deze overeenkomsten werd ook aandacht besteed aan de ter beschikkingstelling aan het stichtingsbestuur van het archief van de rechtsvoorganger. Ook werd in de overeenkomst de tijdige overbrenging van dit archief aan de desbetreffende rijksarchiefbewaarplaats geregeld.

Via een enquête wilde de inspectie te weten komen in hoeverre de huidige stand van zaken bij de museumarchieven in overeenstemming is met hetgeen in 1995 werd geregeld.

Conclusie

Het beheer van de archieven van de rijksmuseale diensten was bij de overdracht aan de stichtingsbesturen volledig en goed geregeld. Inmiddels is bij de musea het besef dat het gaat om stukken die onder de Archiefwet vallen grotendeels verdwenen. Specifieke deskundigheid op het gebied van archiefbeheer ontbreekt bij veel musea.

De overbrenging van de archieven volgens het in de beheersovereenkomsten opgenomen tijdschema heeft slechts in vier gevallen plaatsgevonden. De bewerking van museumarchieven is problematisch omdat er slechts kan worden beschikt over een verouderde vernietigingslijst uit 1983.

Aanbevelingen

De Erfgoedinspectie beveelt aan dat de minister van OCW, als zorgdrager voor de archieven van de voormalige Rijksmusea, de situatie van deze archieven in overeenstemming brengt met de regelgeving en met de afspraken uit 1995.

Noodzakelijke maatregelen zijn:

- het in gang zetten van de formele overbrenging van de archieven die onder de zorg van de minister vallen;
- het bieden van hulp met de bewerking aan de musea die geen archiefdeskundigheid in huis hebben voor bewerking;
- het wijzen van de musea op de mogelijkheden van het gebruik maken van kopieën van de archiefstukken na formele overbrenging van het archief;
- het opstellen en doen vaststellen van een actuele selectielijst.

Bijlage 1, bijlage bij hoofdstuk 2: maatregelen genomen om de achterstanden weg te werken

In de jaren zeventig raakte bij de algemene secretarieën van de ministeries het bewerken van het semi-statisch archief ondergeschikt aan het beheer van het dynamisch archief. De eerste maatregel was het toevoegen aan de algemene secretarieën van vaste teams voor de bewerking van het semi-statisch archief. Deze maatregel bleek niet afdoende.

Centrale Archief Selectiedienst (CAS)

In 1981 werd de Centrale Archief Selectiedienst (hierna: CAS) opgericht. In de Nota van Toelichting bij het oprichtingsbesluit staat 'het selecteren en inventariseren van afgesloten archiefgedeelten van de ministeries en de daaronder ressorterende instellingen, diensten en bedrijven heeft door de jaren een achterstand opgelopen die niet meer is weg te werken door de plaatselijke algemene secretarieën'. Bij de oprichting van de CAS ging men uit van een achterstand van ongeveer 300 km¹ die binnen tien jaar kon worden ingelopen. De CAS werd op die grond tijdelijk ingesteld voor een periode van tien jaar. In 1989 kwam men daarop terug en werd de CAS een permanente organisatie. In de Nota van Toelichting bij het betreffende besluit, staat: 'ondanks de activiteiten van de Centrale Archief Selectiedienst in de eerste jaren van zijn bestaan, is inmiddels gebleken dat de omvang van de afgesloten archiefgedeelten blijft toenemen'.¹¹

Project Invoering Verkorting OverbrengingsTermijn

Het bleef niet alleen bij deze omvangrijke achterstanden. Vanaf het begin van de jaren tachtig werd nagedacht over een herziening van de Archiefwet 1962. Een van de onderdelen van de beoogde herziening was de verkorting van de overbrengingstermijn van vijftig naar twintig jaar. Hierdoor werd voorzien dat er 'een vloedgolf aan archiefbescheiden op de Rijksarchiefdienst zal afkomen'.¹² Het zou naar een ruwe schatting van de Rijksarchiefdienst gaan om zo'n 500 km¹ archief, bestaande uit 200 km¹ geschoonde stukken die vielen onder de verkorte overbrengingstermijn en 300 km¹ al bestaande achterstand. Deze rekensom bracht de Rijksarchiefdienst tot de conclusie dat een meer ingrijpende en efficiënte selectie plaats moest gaan vinden. Daarom droeg de

¹¹ Nota van toelichting bij het Besluit van 17 juli 1989, *Stb.* 365, houdende nieuwe regels met betrekking tot taak en werkwijze van de Centrale Archief Selectiedienst.

¹² Rijksarchiefdienst: *Pivot, een nieuwe draai aan het selectiebeleid*, Den Haag, 1992.

minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur in 1991 de Algemene Rijksarchivaris op hiervoor een project in te richten. Deze opdracht kreeg gestalte in het Project Invoering Verkorting OverbrengingsTermijn (hierna: PIVOT).

Het project ging in 1991 van start en had twee doelen. Het eerste doel om een efficiëntere methode van selectie te ontwikkelen. Het tweede doel was de organisatie en implementatie van een inhaaloperatie. Het project kreeg een looptijd van 10 jaar met als einddatum april 2001. De CAS was in dit project, net als voorheen de organisatie die in opdracht van de departementen een gedeelte van de bewerking uitvoerde.

Aan het eind van de jaren negentig kwam men tot het inzicht dat PIVOT zijn doelstellingen binnen de gestelde tien jaar niet zou halen. Dit gold zowel voor het voltooiën van het selectie-instrumentarium als voor het afronden van de bewerking en overbrenging van de archieven over de periode 1945-1975. Het project werd in 2000 geëvalueerd. Men kon toen vrij nauwkeurig aangeven hoeveel werk er nog verricht moest worden om het selectie-instrumentarium compleet te maken. De ramingen over de bewerkingsachterstanden waren veel minder nauwkeurig, mede omdat bestandsoverzichten van de departementen (nog steeds) ontoereikend waren. 'Zorgdragers beschikken niet over een goed inzicht in de totale hoeveelheid archiefbestanden die zij hebben gevormd in de periode 1945 tot 1975, terwijl zelfs af en toe blijkt dat archiefbestanden van vóór 1945 worden overgedragen'.¹³ Inmiddels had de Rijksarchiefinspectie erop aangedrongen dat de departementen hun bestandsoverzichten op orde zouden brengen¹⁴. De staatssecretaris stelde daarom de departementen een deadline: eind 2003 zouden zij over volledige bestandsoverzichten moeten beschikken.¹⁵ De projectopdracht werd met vijf jaar verlengd, tot 2005. Maar al spoedig bleek dat de doelstellingen ook in 2005 niet gehaald zouden worden.¹⁶ De staatssecretaris stelde een nieuwe deadline: 1 januari 2006 maar moest in 2005 de Kamer informeren dat de gestelde doelen niet gehaald zouden worden.¹⁷ Zij kondigde een nieuwe aanpak aan: het Project Wegwerken Archief Achterstanden.

¹³ IOO bv, De handelingen gewaardeerd. Evaluatie van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), Den Haag 2000, pag. 45.

¹⁴ Rijksarchiefinspectie, Jaarlijks verslag over het toezicht in 2001'.

¹⁵ Brief staatssecretaris voor Cultuur aan Tweede Kamer van 17 oktober 2002, kenmerk DCE/02/37151.

¹⁶ Rijksarchiefinspectie, Jaarlijks verslag over het toezicht in 2002.

¹⁷ Brief staatssecretaris voor Cultuur aan de Tweede Kamer van 8 juli 2005, kenmerk DCE/05/23620.

Project Wegwerken ArchiefAchterstanden (PWAA)

De Staatssecretaris voor Cultuur gaf het Nationaal Archief de opdracht om in overleg met de departementen nadere plannen te ontwikkelen voor het inhalen van de achterstanden die reeds waren ontstaan en die dreigden op te lopen door de autonome groei van archieven.¹⁸ In 2005 kregen deze plannen de vorm van een rijksbrede projectorganisatie die belast zou worden met de sturing op alle werkzaamheden die nodig zijn om uiterlijk 31 december 2008 de geraamde achterstanden in bewerking, selectie en overbrenging van de archieven tot en met 1975 weg te werken.¹⁹ De feitelijke taak waarvoor de projectorganisatie zich zag gesteld was het opstellen en doen vaststellen van 82 BSD's en het bewerken van 74 km¹ archief.²⁰

Op 1 januari 2006 ging het project van start. De dertien ministeries, het Nationaal Archief (NA), de Centrale Archief Selectiedienst (CAS), de Raad voor Cultuur, het Instituut Nederlandse Geschiedenis (ING) en een tijdelijke interdepartementale projectorganisatie waren erbij betrokken. Deze laatste organisatie, gevestigd in Rotterdam, stuurde het project centraal aan. De projectorganisatie had twee hoofdtaken:

- coördineren van en sturen op de voortgang van alle werkzaamheden die in het kader van het project verricht worden;
- verrichten van uitvoerende werkzaamheden zoals het opstellen van selectielijsten en de bewerking van circa twintig km¹ van de totale werkvoorraad die door de projectorganisatie op 75 km¹ is bepaald. Het overgrote deel van de bewerkingsvoorraad zou door een aantal ministeries in eigen beheer worden bewerkt, deels via de CAS.

PWAA is formeel afgesloten op 31 december 2008.

¹⁸ Beleidsbrief Cultuur (29 314, nr. 2), 13 februari 2004.

¹⁹ De onvolledige bestandsoverzichten, genoemd in de vorige paragraaf, vormden een lastig uitgangspunt voor PWAA.

²⁰ Interdepartementaal Plan van Aanpak Wegwerken Achterstanden Overdracht Archieven t/m 1975, 6 juli 2005, p. 11.

Bijlage 2, bijlage bij hoofdstuk 4: onderzoeksmethode

Alle representanten van de onderzochte groepen zijn aangeschreven met het verzoek een vragenlijst in te vullen. De inspectie vroeg naar de aanwezigheid van archief daterend van voor 1976, naar de oudste stukken, naar de omvang en de aard van de stukken, naar de archiefdienst waarnaar eventueel was overgebracht en in het geval van de scholen en de musea of er eventueel een regeling m.b.t. de archieven was getroffen op het moment dat de rijksverantwoordelijkheid ophield.

De inspectie heeft ook de relatiebeheerders van de Regionale Historische Centra en de accountmanagers van het Nationaal Archief gevraagd te inventariseren in hoeverre overbrenging vanuit deze groepen al had plaatsgevonden.

Tenslotte hebben we voor onze beeldvorming bezoeken afgelegd bij het voormalig rijksmuseum Het Muiderslot, bij PI Noordsingel in Rotterdam en bij de Openbare Scholengemeenschap Goeree-Overflakkee in Middelharnis. De inspectie heeft bovendien de stand van zaken met betrekking tot de penitentiaire inrichtingen besproken met de adviseur archieven van de Dienst Justitiële Inrichtingen. De status van de archieven van de voormalige rijksmusea werd besproken met de portefeuillehouders bij de Directie Cultureel Erfgoed, de directie Wetgevende en Juridische Zaken, de directie Concern Ondersteuning en de collega's van de Erfgoedinspectie die de voormalige rijksmusea in hun portefeuille hebben.

Bijlage 3, bijlage bij hoofdstuk 4: specifieke resultaten

4.1 Penitentiaire inrichtingen

Er zijn twintig penitentiaire inrichtingen met ieder een aantal locaties. De inspectie heeft zich in haar onderzoek beperkt tot de vijftien inrichtingen met in totaal veertig locaties die al vóór 1975 bestonden. Deze PI's werd de vraag voorgelegd of er achterstanden in overbrenging waren van archiefstukken van vóór 1975. Ook werd nagevraagd wat de reden voor een eventuele achterstand is.

Van de vijftien PI's hebben elf een volledige response gegeven. Twee PI's hebben van slechts een enkele locatie informatie gegeven en twee PI's hebben niet gereageerd. Naast de PI's heeft de inspectie de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de regionaal historische centra (RHC's), het Nationaal Archief en de Centraal Archief Selectiedienst in Winschoten om informatie gevraagd.

De resultaten van de enquête en het verdere onderzoek zijn als volgt:

Aantal locaties met achterstanden (redenen onbekend, verschillen van inzicht openbaarheid, geweigerde overbrenging slechte materiele staat)	11
Aantal locaties die geen duidelijkheid kunnen geven over eventuele achterstanden (stukken zijn kwijt, waarschijnlijk onrechtmatig vernietigd)	9
Aantal locaties zonder achterstanden	20

Voorbeelden

De P-dossiers van personeel dat in 2005 niet meer in dienst was ligt bij de PI's. De dossiers van personeel dat in 2005 nog wel in dienst was, worden jaarlijks per jaarblok bij de Centrale Archief Selectiedienst opgeslagen. Het is onduidelijk om hoeveel meter het gaat en wanneer en door wie het wordt bewerkt.

PI Vught heeft niet gereageerd op de enquête. Uit navraag bij hert Brabants Historisch Informatiecentrum blijkt dat archiefstukken daterend tot 1957 zijn overgebracht. Archiefstukken uit de periode 1957-1975 (1985) kunnen niet worden getraceerd. Een deel daarvan is aangemerkt als cultureel erfgoed (code archief 1967-1970 beleid en management). De genoemde instelling blijkt niet bereid te zijn om hier verder onderzoek naar te verrichten.

Het archief van de locaties corridor, de Leuvense Poort en PI Breda zijn bewerkt en staan opgeslagen in een archiefruimte van het ministerie van Justitie in Ypenburg. De overbrenging van deze bewerkte bestanden is vertraagd omdat beide partijen het niet eens kunnen worden over de openbaarheid. De minister van Justitie wil toestemming geven bij het inzien van archieven die leiden tot publicatie. Het RHC is het niet met dit besluit eens en dus ligt de openbaarheid stil.

Overzicht van penitentiaire inrichtingen gerangschikt per provincie

Vestigingsplaats PI	Overgebracht?	Berust bij
Drenthe		
PI Veenhuizen	Gedeeltelijk	Drents Archief Archiefopslagplaats in Ypenburg 1.
PI Noord	Nee	De bestanden worden door de CAS bewerkt. Onbekend wanneer bewerking plaatsvindt.
Gelderland		
PI Achterhoek	Ja	Wordt binnenkort overgebracht naar het Gelders Archief
PI Arnhem	Gedeeltelijk	Is overgebracht t/m 1973 naar RHC Gelderland 2.
Limburg		
PI Zuid-Oost	Gedeeltelijk	RHC Limburg (Roermond en Ter Peel) 6.
Noord-Brabant		
PI Breda	Nee	Archiefopslagplaats in Ypenburg 3.
PI Noord Brabant Noord	Nee	Archiefopslagplaats in Ypenburg 3. CAS 4.
PI Vught Brabant,	Nee	? Informatie is niet gegeven 5.
Noord-Holland		
PI Amsterdam	Ja	Noord Hollands Archief
PI Midden Holland	Ja	Noord Hollands Archief

Overijssel		
PI Overijssel	Het is onduidelijk wat er wel en niet is overgebracht	?
Utrecht		
PI Utrecht(Wolvenplein en ZBBI Vrouwen)	Gedeeltelijk	Wolvenplein: wordt op korte termijn overgebracht naar Utrechts Archief. ZBBI is onbekend.
Zeeland		
PI Zuid West	Nee	Zeeuws Archief
Zuid-Holland		
PI Rijnmond (locatie Noordsingel)	Gedeeltelijk	NA, rest volgt.
PI Haaglanden	Nee	NA

1 Esserheem Overbrenging is deels geweigerd ivm slechte materiele staat. Overige 2 locaties zijn wel overgebracht.

2. De locatie Arnhem-Zuid is gebouwd in 1989. Het is onbekend wat er met de archieven van het oude gebouw zijn gebeurd.

3. Onenigheid over openbaarheid tussen RHC/NA en minister van Justitie.

4. Locatie corridor wordt buiten PWAA om bewerkt, door de CAS Planning is

5. 1957 – 1985 is kwijt. Een deel daarvan is code archief 1967-1970. Het gaat om B-archief. BMO. Dit is waarschijnlijk onrechtmatig vernietigd.

6. Het archief van voor 1975 is bij de vorige eigenaar gebleven. Onbekend wie dit is (Maashegge)

4.2 Voormalige rijksscholen

Van de 63 rijksscholen zijn er 59 opgericht vóór 1975. Het onderzoek betreft deze 59 scholen.

De resultaten van de enquête zijn als volgt:

Geen achterstand want overgebracht naar een archiefbewaarplaats tot moment beëindiging rijksverantwoordelijkheid	12
Wel achterstand want slechts deels overgebracht naar een archiefbewaarplaats	39
Niet overgebracht	8
Waarvan nog beheerd door de rechtsoptvolger	5
Waarvan inmiddels vernietigd	2
Waarvan de verblijfplaats onbekend	1

De geconstateerde achterstanden betreffen in meerderheid de periode na 1968. Hoeveel de achterstanden precies bedragen is niet volledig na te gaan. Het gaat per school steeds om enkele meters.

Inmiddels zijn drie schoolarchieven die door de school zelf werden beheerd, verloren gegaan of kwijt geraakt. Dit risico bedreigt ook de overige vijf schoolarchieven die nog volledig in eigen beheer van de school zijn. Ook de archiefbestanddelen daterend van na 1968, die dus nog bij de scholen berusten, lopen dit risico.

Overzicht voormalige rijksscholen, gerangschikt per provincie

Vestigingsplaats school	Bestaan als rijksschool	Overgebracht?	Berust bij
Drenthe			
Assen	1868-1966	Nee, kwijtgeraakt	-
Coevorden	1909-1991	Deels (tot 1968)	RA Drenthe
Meppel	1881-1991	Deels (tot 1968)	RA Drenthe
Friesland			
Drachten	1919-1991	Deels (tot 1968)	Tresoar
Harlingen	1920-1991	Deels (tot 1968)	Tresoar
Heerenveen	1870-1991	Deels (tot 1968)	Tresoar
Leeuwarden	1867-1991	Deels (tot 1968)	Tresoar
Oosterwolde	1956-1991	Nee, beheerd door de rechtsoptvolger	-
Sneek	1922-1991	Deels (tot 1968)	Tresoar
Gelderland			
Epe	1963-1991	Nee, vernietigd	-

Harderwijk	1966-1991	Deels (tot 1985)	Gelders Archief
Lochem	1953-1991	Geheel	Gelders Archief
Tiel	1920-1991	Geheel	RA Rivierenland
Wageningen	(1986)1904-1991	Geheel	Gelders Archief
Winterswijk	1870-1991	Geheel	Gelders Archief
Zaltbommel	1867-1991	Geheel	Gelders Archief
Groningen			
Appingedam	1917-1991	Deels (tot 1968)	Groninger Archieven
Groningen	1864-1991	Deels (tot 1968)	Groninger Archieven
Sappemeer	1868-1951	Geheel	Groninger Archieven
Ter Apel	1921-1991	Deels (tot 1968)	Groninger Archieven
Veendam	1908-1991	Deels (tot 1968)	Groninger Archieven
Warffum	1868-1991	Deels (tot 1968)	Groninger Archieven
Limburg			
Roermond	1864-1991	Deels (tot 1980)	RHCL
Venlo	1880-1991	Deels (tot 1983)	RHCL
Noord-Brabant			
Bergen op Zoom	1882-1991	Deels (tot 1973)	Archief Bergen op Zoom
Den Bosch	1867-1991	Deels (tot 1975)	Stadsarchief Den Bosch
Breda	1917-1991	Deels (tot 1970)	Stadsarchief Breda
Helmond	1866-1991	Deels (tot 1987)	RHC Eindhoven
Tilburg	1866-1991	Deels (tot 1981)	RHC Tilburg

Noord-Holland			
Alkmaar	1867-1991	Deels (tot 1968)	Noord-Hollands Archief
Den Helder	1898-1968	Nee, vernietigd	-
Enkhuizen	1921-1991	Deels (tot 1968)	Noord-Hollands Archief
Hoorn	1908-1991	Deels (tot 1968)	Noord-Hollands Archief
Purmerend	1921-1991	Deels (tot 1968)	Noord-Hollands Archief
Schagen	1957-1991	Deels (tot 1968)	Noord-Hollands Archief
Velsen (+Beverwijk)	1921-1966 1957-1966	Geheel	Noord-Hollands Archief
Texel	1956-1991	Nee, beheerd door de rechtsoptvolger	-
Overijssel			
Almelo	1919-1991	Deels (tot 1988)	Historisch Centrum Overijssel
Deventer	1920-1968	Geheel	Stadsarchief Deventer
Steenwijk	1909-1991	Deels (tot 1968)	Historisch Centrum Overijssel
Zwolle	1867-1991	Deels (tot 1968)	Historisch Centrum Overijssel
Utrecht			
Amersfoort	1917-1991	Deels (tot 1988)	Het Utrechts Archief
Breukelen	1964-1991	Nee, beheerd door de rechtsoptvolger	-
Utrecht	1866-1968	Geheel	Het Utrechts

			Archief
Woerden	1961-1991	Deels (tot 1989)	Streekarchief Rijnstreek
Zeist	1955-1991	Deels (tot 1983)	Het Utrechts Archief
Zeeland			
Goes	1901-1991	Deels (tot 1980)	Zeeuws Archief
Middelburg	1865-1968	Geheel	Zeeuws Archief
Oostburg	1920-1985	Deels (tot 1975)	Zeeuws Archief
Terneuzen	1913-1991	Deels (tot 1968)	Zeeuws Archief
Vlissingen	1918-1991	Deels (tot 1968)	Zeeuws Archief
Zierikzee	1907-1991	Deels (tot 1968)	Zeeuws Archief
Zuid-Holland			
Brielle	1916-1991	Deels (tot 1971)	Nationaal Archief
Gorinchem	1922-1991	Deels (tot 1979)	Stadsarchief Gorinchem
Gouda	1865-1991	Deels (tot 1973)	Nationaal Archief
Middelharnis	1917-1991	Nee, beheerd door de rechtsopvolger	-
Oud-Beijerland	1918-1991	Nee, beheerd door de rechtsopvolger	-
Schiedam	1919-1991	Geheel	Gemeentear- chief Schiedam

4.3 Voormalige rijksmuseale diensten

De resultaten van de enquête zijn als volgt:

Overbrenging conform de in de beheersovereenkomsten voorgeschreven overbrengingstermijnen is in veel gevallen niet gerealiseerd:

- 9 musea hebben nooit archief overgebracht; 1 van deze 9 heeft een machtiging tot opschorting van overbrenging
- 3 musea hebben volledig of vrijwel volledig overgebracht; 1 van deze 3 heeft zijn archief in bruikleen teruggekregen
- 3 musea hebben deels overgebracht (deels in tijd en/of in bestand)
- 4 musea hebben niet gereageerd; van deze 4 musea zijn er 2 opgericht kort voor of kort na 1975
- 2 musea geven aan nog niet te hebben overgebracht omdat ze zijn opgericht kort voor of kort na 1975
- 1 museum heeft zijn archief overgedragen aan een ander museum.

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat de ouderdom van de beheerde stukken bij de musea, die niet of slechts deels hebben overgebracht, aanzienlijk is. *De aanwezigheid van 19e eeuwse stukken is geen uitzondering.* De musea zijn bijna alle behoorlijk op de hoogte van de omvang van de door hen beheerde bestanden.

De musea beschikken slechts met hoge uitzondering over medewerkers met een specifieke archiefdeskundigheid. Voor de rijksmusea geldt nog steeds de vernietigingslijst die is vastgesteld in 1983. Deze is sterk verouderd. Het Rijksmuseum Amsterdam is inmiddels bezig met het opstellen en doen vaststellen van een selectielijst.

Tenslotte bleek uit het onderzoek dat de relatiebeheerders bij de regionale historische centra een vrijwel volledig beeld hebben van de voormalige rijksmusea in hun portefeuille. In enkele provincies is de stimulerende rol voor wat betreft bewerking en overbrenging vanuit het regionaal historisch centrum duidelijk te zien.

Overzicht van de voormalige rijksmusea, gerangschikt per provincie

Naam museum	Oprichting	Overgebracht?	Berust bij	Archief in eigen beheer
Gelderland				
Kröller-Müller Museum	1937	Nee.		
Nationaal Museum	1971	Nee.		0,2 meter;

Paleis Het Loo				1971-1974
Nederlands Openluchtmuseum	1912	Ja.	Gelders Archief	
Slot Loevestein	1952	Nee.		c. 3 meter; vanaf 1946
Noord-Holland				
Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam	1975	Geen reactie.		
Rijksmuseum Amsterdam	1808	Deels. Tot 1945.	Noord-Hollands Archief	c. 250 meter; vanaf 1945
Rijksmuseum Muiderslot	1870	Nee.		16 meter; vanaf 1870
Van Gogh Museum	1973	Geen reactie.		
Zuiderzeemuseum	1948	Ja, groten-deels,	Noord-Hollands Archief	Enkele dozen; vanaf 1949
Overijssel				
Rijksmuseum Twenthe	1929	Ja en teruggegeven in bruikleen.		c. 42 meter; vanaf 1929
Utrecht				
Huis Doorn	1956	Nee.		Minder dan 3 meter; 1941-1973
Museum Catharijneconvent	1976	Nee. Nog niet van toepassing.		
Rijksmuseum Het Koninklijk	1814	Nee. Heeft		c. 8 meter; vanaf 1814

Penningkabinet		machtiging tot opschorting van overbrenging.		
Zuid-Holland				
Het Mauritshuis	1816	Nee.		Enkele tientallen meters; Vanaf 1816
Museum Boerhaave	1930	Nee.		c. 10 meter; vanaf 1930
Museum de Gevangenpoort	1882	Overgedragen aan Stichting Haags Historisch Museum		
Museum Meermanno Westreenianum	1848	Nee.		4 meter; vanaf 1848
Museum Mesdag	1903	Geen reactie		
Museum Naturalis	1820	Deels. Tot 1931. De object dossiers zijn niet overgebracht.	Nationaal Archief	250 meter; vanaf 1820
Museum Volkenkunde Leiden	1834	Deels. Tot 1961.	Nationaal Archief	vanaf 1961?
Rijksbureau voor Kunsthistorische	1932	Geen reactie.		

Documentatie				
Rijksmuseum van Oudheden	1818	Nee.		c. 90 meter; vanaf 1818

Colofon

Uitgave

Erfgoedinspectie
Koninginnegracht 25
2514 AB Den Haag
Postbus 16478 (IPC 3500)
2500 BL Den Haag

Algemeen telefoonnummer +31 (0)70 – 412 4012
Fax +31 (0)70 – 412 4014
E-mail info@erfgoedinspectie.nl
Website www.erfgoedinspectie.nl

Den Haag, november 2009

Over de Erfgoedinspectie

De Erfgoedinspectie waakt op nationaal niveau over een belangrijk deel van het Nederlands erfgoed. Het toezicht is gericht op archeologische opgravingen, archieven bij de centrale overheid, het roerend cultureel erfgoed en onroerende monumenten.

De Erfgoedinspectie ziet erop toe dat de regels worden nageleefd en stimuleert verbeteringen in het behoud en beheer en een goede omgang met het erfgoed. Waar nodig treedt zij op bij incidenten en calamiteiten.

De Erfgoedinspectie valt onder het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De inspectie werkt onafhankelijk en stelt objectief haar bevindingen vast en rapporteert daarover. Daarnaast adviseert zij de minister over de kwaliteit en effectiviteit van de regelgeving.